

Vuoden 2023 talousarvion lähetekeskustelu 7.11.2022:

Laukaan kokoomuksen ryhmäpuheenvuoro

Arvoisa puheenjohtaja, viranhaltijat, valtuutetut ja muut kokouksen seuraajat..

Aluksi kiitokset kunnanjohtajalle, talousjohtajalle, viranhaltijoille sekä muille talousarvioesityksen parissa työskenneille!

Laukaan kunnan talous on sukeltanut jyrkästi lähivuosina ja taloudellinen asema näyttää myös tulevaisuudessa erittäin haastavalta ja ennen kaikkea epävarmalta. Kun käymme nyt tätä lähetekeskustelua ja myöhemmin asetamme talousarviota vuodelle 2023 sekä taloussuunnitelmaa muutamille seuraaville vuosille, olemme varmastikin kunnan kannalta yhden lähivuosien tärkeimmän päätöksen äärellä. Laukaan Kokoomus katsookin, että vuoden 2023 talousarviota tulisikin tarkastella hyvin kriittisellä otteella ja varmistaa, että kaikki suunnitellut kustannuserät ovat varmasti välttämättömiä elämässämme maailmanajassa, kaikki pakolliset kuluerät on varmasti sisällytetty talousarvioon realistisin, talousraamin toteutumista seurataan ensi vuonna erittäin tarkasti ja korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytään tällä kertaa viipymättä, kun huomataan, että asetetuissa talousraameissa ei pysytä.

Kunnanjohtajan talousarvioesityksen mukaisesti vuoden 2023 talousarvion mukainen tilikauden tulos olisi noin 480k€ ylijäämäinen. Jos tarkastellaan vain yhtä vuotta ja unohdetaan jatkovuodet ja tämä äärimmäisen epävarma poliittinen ja taloudellinen maailmantilanne sekä muut taustatekijät, niin tuo 480k€ kuulostaisi melkein pä siedettävälle lukemalle. Kuitenkin, kun katsomme taloussuunnitelmaa pidemmälle, niin havaitaan, että vuoden 2024 tulos taloussuunnitelman mukaan olisi lähes miljoonan tappiollinen ja kyseisen vuoden jälkeen Laukaan kunnan tase olisi noin puoli miljoonaa alijäämäinen. Ja korostettava, että tämä olisi tilanne, mikäli kaikki menisi "suunnitelmien mukaan". Valitettavasti viime vuosina olemme jatkuvasti joutuneet huomaamaan, että huomattavasti todennäköisemmin kohtaamme suunnitelmamaailman ulkopuolelta taloudellisilta vaikutuksiltaan negatiivisia kuin positiivisia yllätyksiä. Esimerkkinä vuosi sitten tehty talousarvio vuodelle 2022 oli 1,1m€ alijäämäinen ja tämän hetken ennusteen mukaan tilikauden tulos painuisi yli 1,8m€ tappiolliseksi eli tulos olisi yli 700k€ heikompi kuin talousarviossa. Talousarvion ja taloussuunnitelman kokonaisuuden sekä vallitsevan äärimmäisen epävarmuuden näkökulmista, Laukaan Kokoomus katsookin, että vuoden 2023 talousarvio on asetettu liian alhaiseksi ja talousruuvia olisi kiristettävä jo ensi vuodelle.

Muutamia lisäperusteluita edellä esitettyjen lisäksi talousarvion tiukentamisen puolesta

-Koko maailma on erittäin epävarmassa taloudellisessa tilanteessa, joka näkyy mm. lähes hallitsemattomana laukkaavassa inflaatiossa, käsillä olevassa energiakriisissä sekä kuluttajien/yritysten ennätysalmaisissa tulevaisuuden odotuksissa. Lisäksi kukaan ei tiedä, miten Venäjän käynnistämä hyökkäyssota etenee ja eskaloituu mahdollisesti jopa muualle ja mitä kaikkia suoria ja epäsuoria taloudellisia vaikutuksia tämä tulee aiheuttamaan suomalaiselle ja laukaalaiselle veronmaksajalle tai yritykselle.

-Emme vielä edes tiedä varmaksi, mikä tulee tämän vuoden osalta olemaan lopullinen valtion osuukien summa ja mikä on loppusumma, jolla Laukaan kunta joutuu kattamaan sairaanhoitopiiriin tappioita.

-Kunnanjohtajan talousseminaarissa 24.10.2022 esitettiin, ensi keväänä kunnassa olisi alkamassa projekti, jossa kunnan talouden rakenteelliseen epätasapainoon haettaisiin pysyväisluonteisia sopeutustoimia ja näiden toimeenpano aloitettaisiin selvitystyön valmistuttua. Ei ole mitään syytä epäillä, etteikö kunnan viranhaltijoilla

olisi tällä hetkellä kädet enemmän kuin täynnä töitä ja siksi projekti ajoitettu ensi kevääälle. Luultavasti kuitenkin viranhaltijoilla on vähintäänkin melko hyvä tuntuma siihen, mitkä olisivat ensimmäiset, toteutettavat sopeutuskohteet hänen vastuualueellaan. Näitähän varmasti käytiin läpi myös muutama kuukausi sitten, kun lautakuntien piti kaivella säästökohteita tämän vuoden tuloksen parantamiseksi. Vaikka varsinainen sopeutusprojekti aloitetaankin vasta ensi keväänä, niin olisi miltei sulaa hulluutta, mikäli edellä mainittujen kaltaisia "low hanging fruits" eli helposti toteutettavia säästötoimenpiteitä ei toteutettaisi jo ensi vuonna ja sisällytettäisi jo vuoden 2023 talousarvioon.

-Olisi myös hyvä miettiä, minkälaisen perinnön tämä valtuusto haluaa jättää seuraavalle valtuustolle. Seuraava valtuusto aloittaa työnsä vuonna 2025 ja esitetyn taloussuunnitelman mukaan vuoden 2024 lopun tase olisi siis sen noin puoli miljoonaa alijäämäinen. Nykyisen valtuuston aloittaessa työnsä 2021 edellisen vuoden tilinpäätöksessä taseessa oli kuitenkin muutama miljoona ylijäämää. Vaikka tämän valtuustokauden aikana onkin ollut suuria muutoksia ja mullistuksia, niin taloudellisessa mielessä valtuustokauden suoritus olisi melkoinen pohjanoteeraus, mikäli päätyisimme päättämään valtuustokauden taloussuunnitelman mukaisessa rappiossa. Siinä voisi olla vanhan valtuutetun hieman vaikeaa katsoa uutta valtuutettua silmiin, kun torilla tavataan.

-Laukaan velkakanta per asukas on jo valmiiksi Keski-Suomen kuntien kärkipäätä ja taloussuunnitelman mukaan velkataakka vain paisuisi. Korot kasvavat tällä hetkellä jatkuvasti ja tämä tulee näkymään myös Laukaan kunnan lainanhoitokuluissa jatkossa. Tulevien vuosien investointeja tulisikin tarkastella erittäin kriittisesti ja yrittää löytää vaihtoehtoja mahdollisesti ei välttämättömille investoinneille.

Investointiohjelmasta löytyy Leppäveden päiväkotia joka mielestämme voisi olla ulkoistettava kohde. Samoin ruokapalvelukeskus voidaan ajatella uudestaan. Jos ostaisimme ruokaa eikä seiniä? Myös osakkeiden ostoon varattu raha pitää poistaa koska nämä inhouse-yhtiöt vaan eivät toimi. Säästöjä ei synny ja laatu on tasoa Helsingin palkanmaksu. Niihin ei pidä koskea pitkällä tikullakaan.

Vanhan sanonnan mukaan paras hetki istuttaa omenapuu oli 20 vuotta sitten ja nyt on se toiseksi paras hetki siihen. Samoin paras hetki Laukaan kunnan talouden tervehdyttämisen aloittamiseksi olisi ollut jo vuosia sitten, mutta nyt on toiseksi paras hetki sillekin toimenpiteelle. Laukaan kokoomus esittääkin, että vuoden 2023 talousarvion tilikauden tuloksen taso tulisi asettaa vähintäänkin miljoonaan euron ylijäämään, nykyisen noin puolen miljoonan euron sijasta. Tällä tavoin taloussuunnitelman osuessa muuten kohdalleen taseessa päästäisiin sentään nolille vuoden 2024 lopussa ja jos ei ihan kunnan pää, niin sentään snorkkelin kärki olisi pinnalla tuossa kohtaa. Puolen miljoonan euron parannustarve nykyiseen talousarvioon verrattuna voitaisiin kohdistaa lautakunnille ja hallinnolle niiden talousarvion mukaisten euromäärien suhteessa. Ehdotankin, että kokouksen jälkeen jokainen paikallaolija käy istuttamassa sen omenansiemenen pihamaalleen, niin ei tarvitse 20 vuoden päästä enää harmitella asiaa. Samoin voimme tässä yhteydessä istuttaa siemenen myös tulevalle Laukaan kunnan kestäväälle talouden pidolle.